

Zodra Chad thuiskwam, wist hij dat er iets aan de hand was. Nora was er al. Ze werkte van elf tot vijf, zes dagen per week. Meestal kwam hij om vier uur uit school en had hij het eten klaar als ze om een uur of zes van haar werk kwam.

Ze zat op de brandtrap, waar hij altijd heen ging om te roken, en had papieren in haar handen. Hij keek naar de koelkast en zag dat de geprinte e-mail weg was die daar bijna vier maanden onder een magneet had gezeten.

‘Hé, daar,’ zei ze. ‘Kom eens hier.’ Ze zweeg even. ‘Breng je sigaretten mee, als je wilt.’

Hij rookte tegenwoordig niet meer dan een pakje per week, maar ze had er nog steeds een hekel aan, niet alleen omdat het slecht voor zijn gezondheid was, maar ook en vooral omdat het veel geld kostte. Met elke sigaret ging veertig cent in rook op.

Hij liep naar buiten en kwam naast haar zitten. Ze droeg een spijkerbroek en een van haar oudere blouses en was dus al een tijdje thuis. Het werd steeds gekker.

Een tijdlang keken ze zwijgend uit over hun kleine stukje van de stad. Hij kustte haar en ze glimlachte gedachteloos. Ze had de e-mail van de agent. Ze had ook de map met ROOD EN ZWART in grote hoofdletters. Zijn kleine grapje, al was het niet zo grappig. De map bevatte hun financiële papieren – overzichten van bankrekeningen en creditcards, rekeningen van nutsbedrijven, verzekeringspremies – en de onderste regel was steeds rood. Het was het typisch Amerikaanse verhaal van tegenwoordig: net niet genoeg geld. Twee jaar geleden hadden ze het over kinderen gehad. Nu hadden ze het erover hoe ze onder de schulden uit konden komen en misschien genoeg geld bij elkaar konden krijgen om de stad uit te gaan zonder dat er hun een heel stel crediteuren op de hielen zat. Ze wilden naar het noorden, naar New England. Maar nu nog niet. Hier hadden ze tenminste nog werk.

‘Hoe was het op school?’ vroeg ze.

‘Goed.’

Het was een geweldige baan. Maar wat zou er ge-

beuren als Anita Biderman terugkwam van zwangerschapsverlof? Waarschijnlijk kreeg hij dan geen andere baan. Hij stond hoog op de lijst van invalers, maar daar had hij niets aan wanneer alle leraren met een vaste aanstelling present waren. Soms, als hij in bed lag te wachten tot hij in slaap viel, dacht hij aan het jongetje in het verhaal van D.H. Lawrence dat op zijn hobbelpaard zat en riep: 'Er móét meer geld zijn!'

'Je bent vroeg thuis,' zei hij. 'Ga me niet vertellen dat Winnie is doodgegaan.'

Ze keek geschrokken en glimlachte toen. Ze waren al tien jaar bij elkaar en de laatste zes daarvan getrouwd, en Chad wist dat er iets mis was.

'Nora?'

'Hij heeft me eerder naar huis gestuurd. Om na te denken. Ik heb veel om over na te denken. Ik...' Ze schudde haar hoofd.

Hij pakte haar bij haar schouder vast en draaide haar naar zich toe. 'Wat is er, Nora? Is er iets mis?'

'Toe maar, steek je sigaret op. Je mag roken.'

'Vertel me wat er aan de hand is.'

Twee jaar geleden was ze in het kader van een 'reorganisatie' haar baan in het Congress Memorial-ziekenhuis kwijtgeraakt. Gelukkig voor de firma

Chad & Nora was ze goed terechtgekomen. Ze had een fantastische baan als thuisverpleegster in de wacht gesleept: één patiënt, een gepensioneerde dominee die van een beroerte herstelde, zesendertig uur per week, een prima salaris. Ze verdiende meer dan Chad, veel meer zelfs. De twee inkomens waren bijna genoeg om van te leven. In elk geval tot Anita Biderman terugkwam.

‘Laten we het eerst hierover hebben.’ Ze hield de e-mail van de agent omhoog. ‘Hoe zeker ben je hiervan?’

‘Dat ik het kan? Vrij zeker. Bijna zeker. Ik bedoel, als ik de tijd heb. Wat de rest betreft...’ Hij haalde zijn schouders op. ‘Het staat daar zwart-op-wit: geen garanties.’

Met de vacaturestop die momenteel op gemeentescholen van kracht was, kon Chad alleen maar baantjes als invaller krijgen. Hij stond op elke lijst in het systeem, maar er kwam in de onmiddellijke toekomst geen vaste baan vrij. En zelfs wanneer dat gebeurde, zou hij niet veel meer verdienen. Zijn inkomsten zouden wel regelmatig worden. Als invaller zat hij soms wekenlang te wachten op werk.

Uit wanhoop en om de lege uren te vullen als Nora zich over dominee Winston ontfermde, was Chad

aan een boek begonnen met de titel *Leven met de dieren: het leven van een invalleraar op vier gemeentescholen*. De woorden waren niet gemakkelijk bij hem opgekomen, en op sommige dagen helemaal niet, maar toen hij werd opgeroepen om de tweede klas van de St. Saviour tijdelijk over te nemen (meneer Cardelli had bij een auto-ongeluk zijn been gebroken), had hij drie hoofdstukken af. Nora had die bladzijden met een zorgelijk glimlachje in ontvangst genomen. Geen enkele vrouw wil tegen de man in haar leven zeggen dat hij zijn tijd heeft verspild.

Dat had hij ook niet. De verhalen die hij over zijn werk als invalleraar had verteld waren charmant, grappig en vaak ontroerend – veel interessanter dan alles wat ze onder het eten van hem had gehoord, of als ze samen in bed lagen.

Hij vond een literair agent die een blik wilde werpen op de tachtig bladzijden die hij uit zijn oude, haperende Dell-laptop had gewrongen. De naam van de agent had een circusklank: Edward Ringling. De man had met veel lof en weinig beloften op Chads verhalen gereageerd. ‘Misschien kan ik u op grond van deze bladzijden en een synopsis van de rest aan een boekcontract helpen,’ had Ringling ge-

schreven, ‘maar dat zou dan een erg klein contract zijn. Het zou u waarschijnlijk veel minder opleveren dan u momenteel als leraar verdient. Ik stel voor dat u nog zeven of acht hoofdstukken schrijft, misschien zelfs het hele boek. Dan kan ik het misschien veilen en zou er een veel gunstiger contract uit de bus kunnen komen.’

Daar zat wat in, dacht Chad, als je de literaire wereld overzag vanuit een comfortabel kantoor in Manhattan. Maar niet als je stad en land moest afreizen om nu eens hier een week en dan weer daar drie dagen les te geven en al die tijd de grootste moeite had om je rekeningen te betalen. Ringlings brief was in mei gekomen. Het was nu september, en hoewel Chad een paar relatief goede maanden had gehad waarin hij les had gegeven op zomerscholen (*God zegene de domkoppen*, dacht hij soms), had hij geen enkele bladzijde aan het manuscript toegevoegd. Dat was geen luiheid. Wanneer je les gaf, al was het maar als invaller, was het of er startkabels aan een essentieel deel van je hersenen waren bevestigd.

‘Hoe lang zou het duren om het af te maken?’ vroeg Nora. ‘Als je fulltime ging schrijven?’

Hij haalde zijn sigaretten tevoorschijn en stak er

een op. Hij zou heel graag een overdreven optimistisch antwoord geven, maar zag daarvan af. Wat er ook met haar aan de hand was, ze verdiende het dat hij de waarheid sprak. ‘Minstens acht maanden.’

‘En hoeveel geld denk je dat je zou krijgen als Ringling een veiling hield?’

Wat dat betrof, had Chad zijn huiswerk gedaan. ‘Ik denk dat het voorschot in de buurt van honderdduizend dollar zou kunnen liggen.’

Een nieuwe start in Vermont; dat was het plan. Daar hadden ze het in bed over. Een klein stadje, misschien ergens in het Northeast Kingdom. Ze kon een baan zoeken in een ziekenhuis of weer bij een particulier; hij kon een fulltimebaan als leraar zoeken. Of misschien nog een boek schrijven.

‘Nora, waarom begin je hierover?’

‘Ik durf het je bijna niet te vertellen, maar ik doe het toch. Hoe idioot het ook is. Want het bedrag dat Winnie noemde, is hoger dan honderdduizend dollar. Er is wel één ding: ik geef mijn baan niet op. Hij zei dat ik de baan in elk geval mag houden, ongeacht wat we besluiten, en we hebben die baan nodig.’

Hij stak zijn hand uit naar de aluminium asbak die hij onder de vensterbank had weggestopt en

drukte zijn sigaret erin uit. Toen pakte hij haar hand vast. ‘Vertel.’

Hij luisterde met verbazing, maar niet met ongelooft. Hij zou eigenlijk wel willen dat hij het niet geloofde, maar hij geloofde het.

Wat had ze eigenlijk van dominee George Winston geweten? Dat hij zijn hele leven vrijgezel was gebleven, dat hij predikant was geweest van de Tweede Presbyteriaanse kerk in Park Slope (waar hij nog steeds als emeritus op de lijst stond) en dat hij drie jaar na zijn pensionering een beroerte had gehad. Hij was gedeeltelijk verlamd aan zijn rechterkant en had iemand nodig die hem thuis verzorgde. Verder had ze niet veel van hem geweten.

Met behulp van een plastic beugel die zijn slechte knie overeind hield kon hij tegenwoordig naar de badkamer lopen, en op goede dagen ook naar zijn schommelstoel op de veranda. En hij kon weer verstaanbaar praten, al leed hij soms aan wat Nora ‘slaaptong’ noemde. Nora had ervaring met slachtoffers van een beroerte (dat had haar aan de baan geholpen), en ze had veel waardering voor de vooruitgang die hij in korte tijd had geboekt.

Ze was niet alleen zijn verpleegster in die zin dat

ze hem zijn pillen gaf en zijn bloeddruk bijhield, maar ze werkte ook als fysiotherapeute met hem. Verder fungeerde ze als masseuse en soms – wanneer hij brieven te schrijven had – als secretaresse. Ze deed boodschappen en las hem soms voor. En ze wilde ook best iets aan het huishouden doen op dagen dat mevrouw Granger niet kon komen. Op die dagen maakte ze sandwiches of omeletten voor het middageten. Ze nam aan dat hij onder die maaltijden de details van haar leven uit haar los had gekregen – en dat had hij gedaan zonder dat Nora het merkte.

‘Ik herinner me één ding dat ik heb gezegd,’ zei ze tegen Chad, ‘en waarschijnlijk alleen omdat hij het vandaag ter sprake bracht. Namelijk dat we niet in erbarmelijke armoede leefden en dat het ons niet aan comfort ontbrak. We waren vooral báng dat het zo ver met ons zou komen.’

Chad glimlachte daarom.

Die ochtend had Winnie zowel het wassen als de massage geweigerd. In plaats daarvan had hij haar gevraagd hem zijn beugel om te doen en hem naar zijn werkkamer te helpen, wat voor hem een relatief lange wandeling was, in elk geval verder dan naar de schommelstoel op de veranda. Hij haalde

het en liet zich hijgend en met een rood gezicht op de stoel achter zijn bureau zakken. Hij dronk het glas sinaasappelsap dat ze hem gaf in één teug leeg.

‘Dank je, Nora. Ik wil nu met je praten. Heel serieus.’

Blijkbaar zag hij haar geschrokken kijken, want hij glimlachte en maakte een geruststellend gebaar. ‘Het gaat niet over je baan. Die mag je in elk geval houden. Of je dat nu wilt of niet. Zo niet, dan geef ik je zo’n goede referentie mee als het maar kan.’

‘Je maakt me nerveus, Winnie,’ zei ze.

‘Zou je graag tweehonderdduizend dollar willen verdienen?’

Ze zette grote ogen op. Overal om hen heen keken hoge planken vol geleerde boeken op hen neer. De straatgeluiden drongen gedempt tot hen door. Het leek wel of ze in een ander land waren. Een stiller land dan Brooklyn.

‘Als je denkt dat het met seks te maken heeft – het is bij me opgekomen dat je dat misschien zou denken – kan ik je verzekeren dat dat niet zo is. In elk geval denk ik van niet; als je onder de oppervlakte kijkt, en als je Freud hebt gelezen, zou je kunnen zeggen dat elke afwijkende daad iets met seks te maken zou kunnen hebben. Ik weet dat nog zo